

**‘Muharebe Alanının Yeni Aktörleri: Askeri
Yükleniciler’**

**‘Devletin Kuvvet Kullanma Tekeli ve Uluslararası
Silahlı Çatışmalar Hukuku Açısından Bir İnceleme’**

Bleda R. KURTDARCAN

Beta

II

Yayın No : 3477
Hukuk Dizisi : 1726

1. Baskı - Ocak 2017 - İSTANBUL

ISBN 978 - 605 - 333 - 806 - 2

Copyright© Bu kitabın bu basısının Türkiye'deki yayın hakları BETA Basım Yayım Dağıtım A.Ş.'ye aittir. Her hakkı saklıdır. Hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamen ya da özet halinde, fotokopi, faksimile veya başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, dağıtılamaz. Normal ölçüyü aşan iktibaslar yapılamaz. Normal ve kanunî iktibaslarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

Dizgi : Beta Basım A.Ş.
Baskı-Cilt : Birlik Fotokopi Baskı Ozalit Gıda San. Tic. Ltd. Şti.
Nispetiye Mah. Birlik Sokak No: 2
Nevin Arıcan Plaza 1. Levent/Beşiktaş/İST.
Tel: (0-212) 269 30 00 (Sertifika No. 20179)

Kapak Tasarım : Yağmur Işık

Beta BASIM YAYIM DAĞITIM A.Ş. (Sertifika No. 16136)

Narlıbahçe Sokak No. 11

Cağaloğlu - İSTANBUL

Tel : (0-212) 511 54 32 - 519 01 77

Fax: (0-212) 513 87 05 - 511 36 50

www.betayayincilik.com

Merve 'ye

SUNUŞ

Uluslararası Hukukta Özel Askeri Şirketler

Dr. Kurtdarcan'ın, "Özel Askeri Şirketler" üzerindeki doktora tezi bu konuda Türkiye'de yeni incelenmeye başlayan ve hassas bir hukuki konuyu bütünüyle ele alıyor. Kurtdarcan'ın konuya yaklaşımının özelliği, askeri sivil yüklenicilerin zorunlu olarak ortaya çıkışını günümüzde gelişen askeri teknolojilerin tarihsel gelişimiyle birlikte yeni bir yapılanmanın ve yeni kuralların zorunluluğunun açık seçik anlaşılmasına yol açmasıdır. Günümüzde Amerika ve giderek diğer ülkeler, gelişen ve sürekli yenilenen teknolojiler, çatışma modelleri ve lojistik hizmetler yönünden sivil askeri hizmetlere gereksinme duyuyorlar.

Çatışmalarda, çatışma içinde olan askeri kesimlerin %10'u oluşturduğu ve geri kalan kesimlerin çatışmalara lojistik destek sağladıkları bilindiğinde bu konu önem kazanıyor. Kurtdarcan'ın sessizce dikkati çeken bir hususu belirttiğini görüyoruz. Yazar, sivil askeri hizmetler konusunu incelerken, konuyu Amerika'nın bu husustaki yaklaşımları üzerinden incelemesini şöyle açıklıyor: "Amerika'nın uluslararası normlar ve teamüllerin geliştirilmesi üzerindeki etkisi ve etkinliği dikkate alarak..." Bu cümle ile yazar uluslararası hukukun gerçekte nasıl geliştiğini sessiz bir biçimde hukuk okuyucusuna açıklamış oluyor.

1990'lardan sonra askeri işlerde devrim sivil hizmetlerin kullanılmasını zorunlu kılıyor. Gelişen yapılanmalar uzmanlığı gerektirdiğinden sivil hizmetler özellikle lojistikte önem kazanıyor. Kamu sektörünün etkin ve verimli çalışmadığı alanlarda sivil sektörün daha etkin olduğu ortaya çıkıyor. Ancak hukuki planda söz konusu olan askeri operasyonlarda yani uluslararası silahlı çatışmalarda sivil sektörün kullanılması olunca, öncelikle iki temel hukuki konunun ele alınması gerekiyor. Bunlardan ilki askeri alanda çalışacak olan sivil yüklenicilere silahlı çatışmalar hukuku altında bir statü verilmesi gerekmesi. Bu işin uluslararası hukuk boyutu. Ancak bunun temelinde öncelikle sahada askeri hizmet ifa edecek sivil şirketlerin doğal olarak Amerikan Anayasası ve idare hukukun hükümlerine göre işlemesi gerekiyor. O halde bu yüklenicilere bir egemen güç olarak kuvvet kullanma hakkına münhasıran sahip olan devletin hangi görevleri bu şirketlere devredip hangilerini devretmeyeceği so-

runu ortaya çıkıyor. Şirketlerin hak ve yükümlülükleri ve sorumluluklarının tam bir belirginliğe kavuşmadığı görülüyor.

Yazar üç tip statü tespit etmiş bulunuyor: paralı askerler, siviller ve hukuka uygun muharipler. Tezde bu üç tip yapılanmanın sorgulandığı görülüyor. Bunlar paralı asker mi sorusu irdeleniyor. Amerikan şirketleri Irak'ta Afganistanda güvenliği sağlıyorlar, konvoylara eskortluk yapıyorlar, askeri tesisleri koruyorlar, yerel güçleri eğitiyorlar. Pek çok eski asker bu işlerde çalışıyor. Bu sivil yüklenicilere, kamuoyunda sanılan aksine paralı asker yaftası yapıştırmak kolay değil. Paralı askerlik tanımı zaten çok sınırlı bir tanım içeriyor. Cenvre Sözleşmeleri'ne I no'lu Ek Protokolünün 47. maddesine göre silahlı çatışmanın tarafının vatandaşı paralı asker olarak kabul edilmiyor ve özel kazanç için bu işe girmiş olması gerekiyor. Birleşmiş Milletler ve Afrika Sözleşmeleri paralı askerliğe karşı ceza koşulu getiriyor. Paralı askerler muharip sıfatını taşıyamıyorlar ve savaş esiri olarak kabul edilmiyorlar. Tabii adil yargılanma ve iyi muamele görme hakları var.

Kurtdarcan Lahey Sözleşmesinin 4. ve Cenevre Konvansiyon'unun 3. maddelerinin gerilla ve milis güçlerini tanımını yaptığını açıklıyor. Sivil şirket mensuplarını belli koşullarda bu maddeler kapsamında değerlendirilip muharip sayılacağını belirtiyor. Pekiyi, bu şartların yerine getirilmediği hallerde bu kimseler sivil statüsünde midirler sorusu ortaya çıkıyor. Yazara göre silahlı çatışmalar hukukunda silahlı kuvvetlere eşlik eden sivil statüsü var. Savaş tarihi boyunca çok yakın zamanlara kadar devletler ve öncülü olan siyasi yapılanmalar tarafından kullanılmış bu statüde siviller.

Ancak 20. yüzyıl ile gelişen silahlı çatışmalar hukuku düzenlemeleri ışığında askeri hizmetleri sivil olarak ifa eden yüklenicilerin çatışmalara doğrudan katılmaları gerekiyor. Zaten lojistik hizmetlerde çalışanların çatışmalara direkt olarak katılamayacakları açıkça belirtilmiş. Ayrıca bu hususta Uluslararası Cenevre İnsancıl Hukuk Grubu'nun çatışmalara doğrudan katılma ile ilgili rehberi mevcut. Üsleri korumak, taktik askeri istihbarat, silah sistemlerini çalıştırma vb. gibi faaliyetler çatışmalara doğrudan katılma sayılıyor. O zaman siviller hedef alınabiliyor Uluslararası İnsancıl hukuka aykırı davranmaktan ve yakalanınca çatışmalara katılmaktan yargılanabiliyorlar. İnsancıl hukuka aykırı davrananlar, devlet, uluslararası örgüt veya özel şirket tarafından göreve alınsalar bile hukuka aykırı eylemlerinden dolayı yargılanabiliyorlar. Kurtdarcan'a göre Amerika'nın özel askeri yüklenici kullanma uygulamaları, silahlı çatışmalar hukukunda sivillerin meşru müdafaa hakkı ve çatışmaya doğrudan katılmama yükümlülüğü arasındaki ince çizginin üzerinde çok hassas bir şekilde inşa edilmiş ve son 10 yıl içinde giderek rafine edilmiş bir hukuki teoriye dayanıyor. Yazarın bu teoriyi hassasiyetle incelemesi ve açıklığa kavuşturması oldukça etkileyici.

Konu devletin sorumluluğuna gelince, hangi devlet sivil yüklenicileri kiralamışsa, kiralayan devletin emirlerine itaat edilirse uluslararası hukuk ihlallerinden o devlet sorumlu oluyor. Sivil askeri şirket elemanlarını uluslararası hukuk kurallarına saygılı yetiştirilmelerinden kiralayan devlet sorumlu oluyor. Sivil askeri şirketler buldukları ülkenin hukukuna da uygun davranmak zorunda. Gerekli izinler alınarak ve hukuka uygun bir şekilde hareket edilmesi gerekiyor. Kiralayan devlet kendi iç hukukuna göre denetim mekanizmalarını da belirlemek zorunda. Zaten yazar, ABD'nin politika ve uygulamalarında belirtilen koşullara göre ifa edilen güvenlik hizmetlerinin, çatışmaya doğrudan katılma içermediği ve İnsancıl Hukuku ihlal etmediği müddetçe hukuka uygun ve meşru olduğunu açıklıyor.

Sn.Kurtdarcan'ın bu kapsamlı tezi içinden gelerek ve severek yazdığına inanıyorum. Uluslararası İnsancıl Hukuk onun Türkiye'de gelişimini sağlayacağı bir dal olarak büyüyecek. Çünkü bu konu onun ruhunda var. Bu konudaki makale ve kitaplarını içten gelen bir coşkuyla yazıyor. Çatışmaların kesintisiz bir biçimde devam ettiği dünyamızda bu konulara ışık tutmanın ve çözümler üretmenin bir insanlık görevi olduğunu düşünüyorum. Bu görevi Dr. Bleda Kurtdarcan, ehliyetli hocasının gözetiminde yerine getirmiş gözüküyor.

Prof.Dr. Hasan Köni

5-7-2016

SUNUŞ

Sinema tarihinde iz bırakan Hollywood klasiklerinin başarısı, *sine qua non* “aşk+ tarih+savaş+gizem” dörtlü formülüne bağlanırdı. Bu sihirli formül, başka eserlere de uygulanabilir mi acaba?

Bleda Kurtdarcan'ın yazdığı doktora tezi, sanki bu formülü dikkate almış. Hayır, bu hukuk tezinin içinde gerçek manada aşk maceraları bulamayacaksınız, ama hukuk hepimizin, bütün hukukçuların aşkıdır. Üstelik bu tez; sığ, havai aşklardan hoşlanmıyor herhalde; incelediği konuyu modern devletin ortaya çıktığı dönemlerden günümüze egemenlik tartışmaları açısından incelemeye başlıyor. Arkasından; özel güvenlik şirketlerinin hukuki rejimini neredeyse her cepheden (insancıl hukuk, ABD anayasa ve idare hukuku, uluslararası sorumluluk hukuku...) derinlemesine ele alıyor. Sihirli formülün birinci unsuru ile ikinci unsuru, el ele gidiyor: Tez, günümüzde yaşanan muazzam dönüşümü kavramak için bütün tarihsel süreci anlamının zorunlu olduğu bilinciyle yazılmış. Ancak, sunulan tarihi arka plan, sadece hukuki analizleri desteklemekle kalmıyor, esere renk katan keyifli bilgiler de naklediyor. Formülün üçüncü unsurunun ağırlığını anlamak için yazarı tanımak lazım. Harp sanatı konusundaki bilgileriyle, biz kürsü arkadaşlarımızı her gün şaşırtmaya devam eden Bleda, Boğaz'dan geçen harp gemilerinin sınıfını ve silahlarını bir bakışta teşhis edebildiği gibi, bir Romalı lejyonerin teçhizatını da size bir çırpıda (Latince, lütfen) sayıverir. Bleda'nın savaş hakkındaki bilgileri, savaşın teknik olarak dönüşümünün nasıl hukuka yansıdığını incelerken çok işine yaradı.

Peki, dördüncü unsur, yani gizem? Tezde aslında bu da eksik değil, çünkü günümüzde devlet egemenliği kavramının ve buna bağlı olarak devletin kuvvet kullanma tekelinin geçirdiği gizemli dönüşüm, tezin sorguladığı başlıca meseleyi oluşturuyor. Bu gizem sorgulanırken, teorik altyapı kadar en güncel ve somut hukuki uygulamalar da enine boyuna tartışılmış. Geçmişle gelecek, teoriyle pratik arasında gözetilen denge, sanırım teze esas karakterini veriyor.

Bu tezin benim için özel bir anlamı var. Yönettiğim doktora tezleri arasında ilk olarak savunulan ve sahibine doktor unvanını kazandıran tez. Bunun için; değerli kürsü arkadaşım, dostum ve Galatasaraylı kardeşim Bleda'ya teşekkür borçluyum. Tezin başarısı, esasen sahibine aittir. Ama galiba beraber güzel çalıştık. Önceleri,

Bleda'nın upuzun cümlelerini kesip biçerken yoruldum, ama konusu savaş olan bu tez için biraz kılıç sallamak kaçınılmazdı her halde. Sonra cümleler hale yola girdi, derken tez bitti. İlerleyen metin hakkında uyarı ve önerilerde bulunurken ben de çok şey öğrendim. Bu arada: doktora tezi yazmayı öğretirken, doktora tezi yönetmeyi öğrendim.

Evet, bu tez yönettiğim tek tez değil. Yazım aşamasındaki diğer doktora öğrencilerime yönelik olarak, bu tezden, *inter alia*, şu sonuçlar çıkarılabilir:

Doktora tezi denilen çile, sonsuz değildir. Gün gelir, savunulur, biter, doktor unvanını alırsınız. Bütün akademik merhaleler, hocamız Prof. Cemal Bali Akal'ın benzetmesiyle, geleneksel toplumlardaki "*initiation*" (eriştirme) törenleri gibidir. Biraz acı çekersiniz, ama tören er geç sona erer ve hayatınızda yeni bir dönem başlar.

Savunduğunuz tezi bastırıp elinize almak, üzerinde isminizi görmek, sayfalarını çevirmek, matbaadan yeni çıkmış kitap rayihasını teneffüs etmek tarifsiz bir keyiftir. Bu keyfi hayal etmek, 1. Başlıkta değinilen süreci hızlandırabilir.

Ya sevdiğiniz bir konuyu seçin (Bleda gibi) ya da seçtiğiniz konuyu sevin.

Teziniz yayınladığında, tez danışmanınız sunuş yazısı yazabilir. Bütün tez öğrencilerime söz veriyorum: Tezinizi bastırduğumuzda, isterseniz sunuş yazınızı yazayım. Yeter ki siz tezinizi yazmayı bitirin!

Bleda'ya, akademik hayatında başarılar diliyor ve yeni kitaplarını görmeyi sabırsızlıkla bekliyorum.

Prof. Dr. Emre Öktem

ÖNSÖZ

Uluslararası silahlı çatışmaların yürütülmesinde devletlerin/egemenlerin silahlı kuvvetlerinin, bunlara hizmet etmek ve harekât alanındaki bazı ihtiyaçlarının karşılanması üzere özel yüklenicilere başvurması temelleri devletin ortaya çıkışından çok eskiye dayanan ve hatta neredeyse savaş tarihinin her döneminde hayata geçmiş köklü bir uygulamadır. Her ne kadar 20. yüzyıl itibariyle, endüstriyel topyekûn savaşın gereksinimleri ve bunları karşılamak üzere gelişen modern ulus devletin idari yapılanması içinde geri plana itilmiş olsa da özel sektör kaynaklı askeri hizmetler 20. yüzyılın son çeyreğinde, silahlı çatışmalarda yavaş yavaş öne çıkmaya başlamıştır.

Bazı askeri hizmetlerin özel teşebbüsçe karşılanması konusunun uluslararası hukuk doktrininde ilgi çekici bir hale gelmesi 2004-2005 yılları arasında Irak harekâtındaki Birleşik Devletler'in uygulamaları (özellikle 2004 tarihli Felluceharekâtının – *Operation Vigilant Resolve* - nedenini teşkil eden Blackwater şirketinin 4 özel güvenlik yüklenicisinin öldürülmesi sebebiyle ve yine aynı yıl Abu Ghraib hapishanesinde tutuklulara gayri insani muamelede bulunan ve işkence yapan özel yüklenicilerin yol açtığı skandal) ile olmuştur. Bu bağlamda devletin sorumluluğu, özel yüklenicilerin Birleşik Devletler hukuku altında cezai sorumluluğu ve askeri hizmetlerin özelleştirilmesinin devlet teorisi, siyasi felsefe ve strateji perspektifinden incelenmesi, doktrinde bu konuda yapılan çalışmaların konuya temel yaklaşma açısını teşkil etmiştir. Bununla beraber sayısı ve kapsamı sınırlı da olsa özel yüklenicilerin silahlı çatışmalar hukuku kapsamındaki statülerini inceleyen çalışmalar da 2004'ten itibaren yayımlanmaya başlamıştır.

Ancak 2004-2006 döneminde doktrindeki eserler çoğunlukla (özellikle Avrupalı yazarlar tarafından) sınırlı bilgiler ve önyargılı yaklaşımlarla şekillenmiş gibi gözükmektedir. Gerek doktrin sağlıklı bir analiz yapabilmesi için gereken bilgilere ulaşması; gerekse de Birleşik Devletler'in özel askeri yüklenicilerin kullanılması konusunda kapsamlı ve tutarlı hukuki politika benimsemesi ancak 2008-2010 yılları arasında söz konusu olmuştur. Bu bağlamda özel askeri yüklenicilerin silahlı çatışmalar hukukuna göre statüsünün saptanması hususunda şartların ancak olgunlaştığı rahatlıkla söylenebilir. Yaklaşık 8 yıl boyunca bir yandan Birleşik Devletler uygulamalarının, diğer yandan da doktrindeki tartışmaların yakından takip edilmesi neticesinde ortaya çıkan bu çalışma, bir anlamda erken dönemde konu hakkında çıkan

ve bazı konulardaki tespitleri oldukça tartışmalı olan çalışmalara karşı ağırlık olarak kaleme alınmıştır. Özel yüklenicilerin savaş alanındaki statülerine yönelik olarak hukuki ve fiili tüm koşulları dikkate alarak yapılmaya çalışılan bu değerlendirme, bu konudaki önyargıları ve eksik tahlilleri kırabildiği ölçüde amacına ulaşmış olacaktır.

Bu satırların yazarı, kişisel olarak tanışma şerefine nail olduğu Birleşik Devletler Askeri Komisyonları Başsavcısı Tuğgeneral Mark Martins ve özellikle de sorularıyla bunalttığı Yarbay Alan Goshi'ye, Birleşik Devletler Savunma Bakanlığı'nın özel yükleniciler ile ilgili güncel hukuki mevzuatına ulaşma konusundaki yardımları ve aydınlatıcı açıklamaları için teşekkürleri borç bilmektedir. Aynı şekilde yazar, Texas Tech Üniversitesi Hukuk Fakültesi Askeri Hukuk ve Politikalar Enstitüsü'nden Birleşik Devletler Ordusu Eski Baş Hukuk Danışmanlarından (E) General Prof. Walter Huffman'a, Birleşik Devletler Ordusu Hukuk Müşavirliği Okulu Eski Komutanlarından (E) Albay Prof. Richard Rosen'a ve ayrıca Texas Tech Üniversitesi Hukuk Fakültesi Uluslararası Hukuk Departmanı Başkanı Prof. Jorge Ramirez'e tüm yardımları, konukseverlikleri ve sunmuş oldukları mükemmel çalışma ortamı için; Amerikan hukuk tarihi üzerine yaptığımız keyifli ve bir o kadar da aydınlatıcı sohbetleri için de Prof. William Casto'ya derin şükranlarını sunmaktadır. Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Devletler Umumi Hukuku Anabilim Dalı'ndaki çalışma arkadaşları Yrd. Doç. Dr. Mehmet Karlı, Araş. Gör. Dr. Özgür Mumcu tüm destekleri; Anabilim Dalı başkanı ve tez danışmanı Prof. Dr. A. Emre Öktem'e tüm anlayışı ve gösterdiği kolaylıklar için özel olarak teşekkür etmek, bu satırların yazarının en büyük borcudur. Son olarak yazar, çalışmanın nihai halini almasında gösterdiği çaba ve yardımlar için meslektaşı Araş. Gör. Nebile Pelin Mantı'ya ve bu çalışmayı Beta yayınevinden yayınlamayı kabul eden Sayın Seyhan Satar'a müteşekkirdiğini özellikle vurgulamak istemektedir.

Bu çalışma, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Doktora Programı çerçevesinde yazılan ve Eylül 2014 tarihinde Prof. Dr. İlber Ortaylı, Prof. Dr. Rauf Versan, Prof. Dr. Hasan Köni, Prof. Dr. Ayşe Nur Tütüncü ile Prof. Dr. Emre Öktem'den oluşan jüri önünde savunularak oybirliğiyle kabul edilen, "Uluslararası Hukukta Özel Askeri Şirketler: Devletin Kuvvet Kullanma Tekeli ve Birleşik Devletler'in Yakın Tarihli Askeri Harekâtlarındaki Uygulamaları Işığında Özel Askeri Yüklenicilerin Uluslararası Silahlı Çatışmalar Hukukundaki Statüsü" başlıklı doktora tezinin aynısıdır. Doktora tezi kısmen TÜBİTAK Bilim İnsanı Destekleme Bursu 2214 programı çerçevesinde sağlanan destekle hazırlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM

DEVLETİN KUVVET KULLANMA TEKELİNİ ELE GEÇİRMESİ

§1. EVRİMİN İLK ADIMLARI

I. FEODAL AVRUPA'DA ZOR KULLANMA ARAÇLARININ MERKEZİ OTORİTEYE TAHSİSİ	18
A. Paralı askeri hizmetler: Soldi, soldier, mercenaires	22
B. Savaşın gerçek profesyonelleri: Paralı askerler (Mercenaries).....	25
1. Serbest Bölükler	27
2. Condottieri	29
II. MERKEZİ SÜREKLİ ORDUNUN ŞAFAĞI	34
A. Şövalyenin Gözden Düşüşü, Piyadenin Yükselişi Avrupadaki Sürekli Ordu Düşüncesi	36
B. Devletin İskeletinin Kızığa Konması	39
1. Pecunia nervus belli	40
2. Zor kullanma araçları için yeni bir örgütlenme	42
C. Orduların Vazgeçilemeyen Unsurları: Paralı Askerler	44
1. Paranın satın alabileceğinin en iyisi ya da 'point d'argent, point de suisses'.....	44
2. Landsknecht	47

§2. DEVLET VE KUVVET KULLANMA TEKELİ

I. ZOR KULLANMA ARAÇLARI ÜZERİNDE MERKEZİ OTORİTENİN ARTAN KONTROLÜ VE MUTLAKİYETÇİ DEVLET	52
A. Askeri Reform : Düzen, disiplin, kontrol	53
1. Nassaulu Maurice ve Askeri Hizmetlere Felemenk Yaklaşımı	54
2. Askeri reformlara yakından bir bakış	55
3. İsveç Yaklaşımı	57

B. Erken Modern Devletin Askeri Yapılanması ve Askeri Girişimciler.....	58
1. Otuz Yıl Savaşları ya da bellum se ipsium alet... ..	59
2. Paralı asker v. Askeri Girişimci.....	61
II. ASKERİ REFORMDA YENİ BİR ETAP VE PROFESYONEL SÜREKLİ	
ORDULARIN ŞAFAĞI	64
A. Modern Devletin Yükselişi: Yeni Düşünsel, İdari ve İktisadi	
Yapılanma.....	64
B. Mutlakiyetçi Devlet : Fransa Örneği.....	67
C. Eski Rejimde Son Reformlar.....	77
§3. KORSANLAR VE TİCARET KUMPANYALARI: EGEMENLERİN	
ÖZEL TEŞEBBÜS KAYNAKLI DENİZ KUVVETLERİ VE DENİZ AŞIRI	
İMPARATORLUKLARI	
I. KORSANLAR: EGEMENİN ÖZEL TEŞEBBÜS KAYNAKLI SAVAŞ	
GÜCÜ.....	82
II. TİCARET KUMPANYALARI: DENİZ AŞIRI İMPARATORLUKLARIN	
YAPI TAŞLARI.....	109
§4. ERKEN MODERN DEVLETTEN MODERN DEVLETE KUVVET	
KULLANMA YETKİSİ: EVRİMİN SATIR BAŞLARI	
I. DEVLETİN ZOR KULLANMA ARAÇLARI ÜZERİNDEKİ VE	
BUNLARI KULLANMAYA KARAR VERME KONUSUNDAKİ NİHAİ	
OTORİTEYİ ELE GEÇİRMESİ	119
II. DEVLETİN ZOR KULLANMA ARAÇLARI PAZARINI ELE GEÇİRMESİ:	
ULUS DEVLET, CUMHURİYET VE VATANDAŞIN ÖDEVİ, <i>DULCE ET</i>	
<i>DECORUM EST PRO PATRIA MORI</i>	128
III. TARAFSIZLIK HUKUKU	131
IV. SAVAŞIN DEĞİŞEN DOĞASI: DEVLETLER ARASI TOPYEKUN	
ENDÜSTRİYEL SAVAŞ	134

İKİNCİ BÖLÜM

ÖZEL TEŞEBBÜS KAYNAKLI ASKERİ HİZMETLERİN GERİ DÖNÜŞÜ: ZOR KULLANMA ARAÇLARININ SİVİLLEŞMESİ/ ÖZELLEŞMESİ

I. SAVAŞIN DEĞİŞEN PARADİGMASI.....	141
A. Savaşın Değişen Paradigması (ya da Doğası), Yeni Aktörler, Yeni Tehditler	141
1. Savaşlar ve Yeni Savaşlar: Eski Modelin Yeni Bir Sürümü mü Yoksa Yepyeni Bir Model mi?	142
2. Zor Kullanma Araçlarının ve Çatışmaların Kamusal Olmaktan Çıkması ve Özelleşmesi	149
B. Military Technological Revolution (MTR), Revolution in Military Affairs (RMA) ve Askeri Dönüşüm	151
C. Savaşın Değişen Paradigmasının Getirdiği Askeri Reorganizasyon ve Sivilleşme.....	156
1. Başarısız Devletlerde Kuvvet Kullanma Araçlarının Sivilleşmesi / Kriminalleşmesi:	160
2. Modern Devlette Kuvvet Kullanımının Özelleştirilmesi/ Outsourcing	169
II. KAPSAMLI BİR ÖZELLEŞTİRME ÖRNEĞİ: PENTAGON VE TARİHTEN ALINAN DERSLER	176
III. ASKERİ HİZMETLERİN ÖZELLEŞTİRİLMESİ VE BUNUN MODERN DEVLET TEORİSİ KAPSAMINDA ZOR KULLANMA TEKELİ ÜZERİNE ETKİLERİ: PENTAGON'UN UYGULAMALARININ BİRLEŞİK DEVLETLER ANAYASASI KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ	182
A. Birleşik Devletler Anayasası'na Göre Egemen Yetkilerin Kullanımı ve Aktarımı	187
B. Doğası gereği hükümet faaliyetinin hukuki ve siyasi tanımları:	192
C. Devletin Kuvvet Kullanma Tekeli Kapsamında Önemli Yetki Kullanımı, Nihai Karar Alma Yetkisi, Esaslı Takdir Hakkı	197
1. Komuta otoritesi	199
2. Muharebe faaliyetleri	202

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GÜNCEL SİLAHLI ÇATIŞMALAR HUKUKUNDA ÖZEL ASKERİ YÜKLENİCİLERE UYGUN BİR STATÜNÜN BULUNMASI

I. ÖZEL ASKERİ YÜKLENİCİLERE MUHARİP STATÜSÜ TANINMASI ...	213
A. Savaş Esirinden Muharip Tanımına: Muhariplik Kavramının Temellerini Yeniden Keşfetmek.....	216
1. Devletin de jure muharip organları	229
2. Devletin de facto muharip organları	238
a. Silahlı grubun devlete tabiiyeti	243
b. Silahlı grup içindeki örgütlenme: Sorumlu komutaya tabi hiyerarşik yapı	249
i. Sorumlu Komuta	249
Sorumlu Komutadan Komutanın Sorumluluğuna: Respondeat Superior ya da üstlerin sorumluluğu kavramının unsurlarının sorumlu komuta kavramının tanımına etkisi	264
ii. Silahlı grubun sorumlu komuta altında örgütlenmesi ve hiyerarşik yapısı	272
c. Hukuka uygun muharipliğin diğer şartları: Sivillerden ayırt edilebilme ve silahlı çatışmalar hukuku kurallarına riayet	277
II. ÖZEL ASKERİ ŞİRKETLER VE ASKERİ YÜKLENİCİLERİN PARALI ASKERLİK KAVRAMI KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ HAKKINDA	287
A. Uluslararası Hukukta Paralı Asker Kavramı.....	287
1. Paralı asker kavramının (yeniden) keşfi ve bunun bir hukuki düzenlemeye tabi olması düşüncesinin uluslararası toplumda yerleşmesi	287
2. Paralı asker statüsünün uluslararası silahlı çatışmalar hukukuna dâhil edilmesi: 1977 Tarihli Ek Protokol I	300
3. Silahlı çatışmalar hukukunda kabul edilen paralı asker statüsünün özü: Hedef tahtasındaki yalnız, başına buyruk savaş köpeği	310

4.	Paralı Asker kavramının silahlı çatışmalar hukuku sınırlarından taşması	317
a.	Afrika Birliği Örgütü Konvansiyonu.....	317
b.	Paralı Askerlerin Askere Alınması, Kullanımı, Finansmanı ve Eğitimine Karşı Uluslararası Konvansiyon	320
B.	Eski Kavramların Yeni Sorunlarla İmtihani: Özel Askeri Şirketler ve Yeni Paralı Askerlik	323
1.	Hâlihazırda kabul edilen paralı asker tanımının özel askeri şirketleri ve askeri yüklenicileri değerlendirmek konusunda uygun bir referans kavram olmaması hakkında.....	324
2.	BM İnsan Hakları Komisyonu'nun ve sonraki haliyle BM İnsan Hakları Konseyi'nin Paralı askerlik üzerine çalışmaları ve özel askeri yüklenicilere yaklaşımı	328
3.	Tanımlanmış haliyle paralı asker konsepti ile özel askeri yüklenici kavramı arasındaki temel farkı yaratan sihirli kavram: Kurumsallaşma	335
C.	Dura lex, sed lex: Özel Askeri Yüklenicilerin Ek Protokol I Madde 47 Hükmüyle Sınanması: Birleşik Devletler Uygulamaları Kapsamında Özel Askeri Yüklenicilerin Muharip Statüsü	343
1.	Silahlı hizmete alınma	346
2.	Muhasamata doğrudan katılma	349
3.	Motivasyon	353
4.	Uyruk ve İkametgâh	359
5.	Silahlı kuvvetlere üyelik	361
D.	Birleşik Devletler Uygulamaları Kapsamında Özel Askeri Şirket Yüklenicilerinin Muharip Statüsü	365
1.	Özel Askeri Şirketlerin Birleşik Devletler'in de jure silahlı kuvvetlerine entegrasyonu meselesi	365
2.	Özel Askeri Yüklenicilerin Birleşik Devletler'in de facto Silahlı Kuvvetlerini Teşkil Edebilmesi Hali.....	373
A.	Silahlı Çatışmalar Hukukunda Yükleniciler: İlgili Düzenlemeler ve Sorunların Tespiti	391
1.	Muharip ile sivil arasındaki ince çizgi: Muhasamata doğrudan ya da dolaylı katılım	400
2.	Birleşik Devletler'in Yakın Tarihli Uygulamalarında Silahlı Çatışmalarda Silahlı Kuvvetlere Eşlik Eden Yüklenicilerin Üstlendiği Görevler:	410

B. Muhasamata Doğrudan Katılım Kavramı Dâhilinde Birleşik Devletler Savunma Bakanlığı Yüklenicilerinin Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi ...	416
1. Birleşik Devletler Askeri Doktrininde Yüklenici Desteğinin Kategorizasyonu	416
a. Harekât yeri destek (theater support) yüklenicileri	417
b. Harekât yerine dışarıdan destek ya da dış destek (external theater support) yüklenicileri	417
c. Sistem destek (system support) yüklenicileri	419
2. Destek ve Bakım hizmetlerinin Muhasamata Doğrudan Katılım Sayılması Hakkında	424
b. İstihbarat, planlama, talim.....	430
C. Yüklenicilerin Güncel Görevleri İle Silahlı Kuvvetlere Eşlik Eden Siviller Statüsünün Bağdaştırılması: İmkânsız Görev?	434
D. Silahlı Özel Güvenlik Yüklenicilerinin ‘Özel’ Durumu	443
Silahlı Özel Güvenlik Yüklenicilerinin Silahlı Kuvvetlere Eşlik Eden Sivil Statüsü Altında Değerlendirilebilmesinin Anahtarı: Doğal Bir Hak Olarak Meşru Müdafaa	443
1. Silahlı Çatışmalarda Meşru Müdafaa Hali:	443
a. Muhariplerin meşru müdafaa hakkı	444
b. Sivillerin silahlı çatışmalar kapsamında meşru müdafaa hakkı	452
c. Hukuka aykırı saldırı ve sivillere yönelik hukuka aykırı saldırılar ...	456
d. Muhariplere yönelik hukuka aykırı saldırılar	458
e. Gereklilik ve orantılılık	462
2. Birleşik Devletler’in düzenlemeleri ışığında özel yüklenicilerin ve özel güvenlik yüklenicilerinin meşru müdafaa hakkının değerlendirilmesi.....	464
a. Kişilere yönelik saldırılar ve sonuçları:	464
b. Saldırının mallara yönelik olması hali:	474
SONUÇ.....	483
KAYNAKÇA.....	497
EKLER.....	531